

Amsterdam, 2 juli 2022

VBIN standpunt raadplegen UBO-register

Inleiding

Op 27 september 2020 is het UBO-register register in Nederland in werking getreden. UBO staat voor Ultimate Beneficial Owner ofwel de uiteindelijke belanghebbenden van een bedrijf of instelling. Ondernemingen en instellingen hadden gedurende de overgangsfase van 18 maanden tot 27 maart 2022 de tijd om zich te registreren. Deze overgangsfase is inmiddels verlopen.

Inmiddels is geconstateerd dat het UBO-register nog verre van volledig is gevuld, de kwaliteit matig is en er grote achterstanden heersen bij de Kamer van Koophandel, welke verantwoordelijk is voor de verwerking van het UBO register.

Tevens heeft het Ministerie van Financiën aangegeven nog nauwelijks te handhaven op de wettelijke verplichting van bedrijven en instellingen om zich te registreren in het UBO register. Minister Kaag schrijft aan de kamer dat dit voorlopig risicogebaseerd zal plaatsvinden. Een journalist van het AD heeft uitgerekend dat met de huidige handhaving het nog meer dan 30 jaar zal duren voordat het register volledig is gevuld.

Aangezien het raadplegen van het UBO register een verplichting is voor financiële instellingen heeft de UBO-raad (waar ook VBIN deel van uitmaakt) het ministerie verzocht om uitstel van deze verplichting.

Het Ministerie heeft hier geen gehoor aangegeven en in haar standpunt tevens aangegeven dat financiële instellingen geen nieuwe zakelijke relatie mogen aangaan als een onderneming of instelling nog niet is geregistreerd, danwel bewijs van registratie kan aanleveren.

De Verenigde Betaalinstellingen Nederland (VBIN) is het hier niet mee eens. De kennelijke uitleg van het Ministerie rondom deze verplichting heeft dermate verstrekende gevolgen van de betaalinstellingen (en de rest van de sector) dat de VBIN zich geroepen voelt haar standpunt publiekelijk kenbaar te maken.

Positie VBIN

“Betaalinstellingen kunnen risicogebaseerd een nieuwe zakelijke relatie aangaan, ook wanneer de betreffende prospect nog niet staat ingeschreven in het UBO register”

Volgens de VBIN blijkt niet uit de wet of regelgeving dat het niet ingeschreven staan in het UBO register een blokkade vormt voor het aangaan van een zakelijke relatie.

Een betaalinstelling heeft de verplichting om een klantonderzoek (Know Your Customer – KYC) te doen. Het aanleveren van de vereiste cliëntinformatie staat hierbij buiten kijf. Dit is de verplichting welke volgt uit artikel 4 lid 1, Wwft. In sommige gevallen is een verscherpt klantenonderzoek nodig indien er sprake kan zijn van bepaalde integriteitsrisico's. De betaalinstelling bepaalt zelf haar risicobeleid.

De betaalinstelling moet hierbij zelf de UBO's van haar (toekomstige) klant in kaart brengen. De betaalinstelling mag hierbij sowieso niet vertrouwen op de inhoud van het UBO-register.

De verplichting tot het raadplegen om zo 'vast te stellen' of de UBO's van de cliënt zijn ingeschreven, volgt uit artikel 4 lid 2 Wwft, echter hieruit blijkt niet dat het niet ingeschreven staan zou inhouden dat geen zakelijke relatie mag worden aangegaan. De betaalinstelling moet dit echter wel meewegen in haar risicobeoordeling.

Achtergrond informatie

VBIN is actief betrokken door deelname aan de Gebruikersraad UBO-register¹.

Vanuit de VBIN hebben we voor de implementatie van de wetgeving onze zorgen geuit over de verwachte werkbaarheid en effectiviteit van het UBO-register. Juist omdat de VBIN van mening is dat het UBO-register juist zou moeten bijdragen aan het verminderen van financieel-economische criminaliteit.

Middels deelname aan de Gebruikersraad UBO-register heeft de VBIN ook kennisgenomen van de standpunten van de andere stakeholders waaronder de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), het Verbond van Verzekeraars, de Belastingdienst en de KvK.

Geconstateerd kan worden dat sectorbreed de volgende punten zijn aangemerkt als een probleem:

1. de (kwaliteit van) de vulling van het UBO register;
2. de werkbaarheid van de terugmeldplicht;
3. de administratieve en financiële lasten;

Op elk van deze onderwerpen gaan we hierna verder in. Daarnaast gaan we in op het recente standpunt van de minister van Financiën dat geen zakelijke relatie zou mogen worden aangegaan met juridische entiteiten die nog niet aan hun registratieplicht hebben voldaan.

1. (Kwaliteit van) de vulling van het UBO register

Gedurende de overgangsfase van 18 maanden is helaas duidelijk geworden dat veel registratieplichtige partijen nog niet tot registratie zijn overgegaan. Voor een deel van deze partijen zal gelden dat zij de noodzaak daarvan niet in hebben gezien. Voor een ander deel zal gelden dat de opgave bij het UBO register als lastig dan wel ingewikkeld wordt gezien. Daarbij is de kwaliteit van de vulling waar de Wwft-instellingen (hierbij gaan we uit van de meldingsplichtige instellingen² uit de groep van Wwft-instellingen) op stuiten ook nog een punt van zorg. De VBIN begrijpt dat thans 37,7³% van de registratieplichtige partijen daadwerkelijk is geregistreerd. Na verwerking van de achterstand en foutmarges zal dit 52% zijn volgens de prognose van de KvK.

2. Werkbaarheid van de terugmeldplicht

Ondanks de geringe vulling van het register, zijn er situaties geweest waarin sprake is van inconsistenties tussen de inhoud van het register en het eigen onderzoek van de Wwft-instelling. Dit resulteert in een terugmeldplicht voor de Wwft-instelling. Er zijn meerdere voorbeelden waaruit gebleken is dat de Wwft- instelling op basis van het UBO-onderzoek op meer of andere UBO's uitkomt dan wat er uit het nader onderzoek komt vanuit de KvK. Het zou voor Wwft instellingen erg nuttig om te begrijpen waardoor dit verschil ontstaat. Als alle partijen de begrippen eenduidig uitleggen, kan dubbel werk worden voorkomen.

¹ Gebruikersraad UBO register (geïnitieerd door Ministerie van Financiën) is een platform voor de grotere gebruikers om ervaringen te delen over de werking en het gebruikersgemak. Daarnaast biedt het de ministeries de gelegenheid om relevante informatie over ontwikkelingen rond het register te delen

² De Wwft noemt als meldingsplichtige instellingen: banken, andere financiële ondernemingen en aangewezen natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten

³ Meetmoment op 27 maart 2022 genoemd in kamerbrief 14 april 2022

3. Administratieve en financiële lasten

Eerder heeft VBIN ook haar zorgen geuit op de extra administratieve last die bij Wwft-instellingen wordt neergelegd. Het gaat daarbij niet alleen om de aanvang van de cliëntrelatie, maar ook wat betreft tussentijdse wijzigingen. De sector verwacht ook een inspanningsverplichting van de KvK door middel van een updateservice die tussentijdse wijzigingen toont.

De administratieve lasten zijn ook in kosten uit te drukken. Het verbaast veel Wwft-instellingen dat de kosten voor het opvragen van een uittreksel in Nederland aanzienlijk hoger liggen dan in andere Europese landen. Dit blijkt ook uit onderzoek van Transparency International⁴.

Daarbij is ook een vraag hoe de hoogte van de inzagekosten moet worden gezien in relatie tot de in de AMvB⁵.

DNB

Wat betreft bestaande cliënten heeft DNB reeds laten weten dat bij bestaande zakelijke klanten de wet niet verplicht tot het stopzetten van de relatie indien er geen bewijs van registratie van de UBO bij de KvK kan worden getoond (zie: 'En toen blokkeerde de bank onze rekening' (fd.nl)) . Financiële instellingen moeten dan alle informatie over de UBO, ook het ontbreken van een inschrijven, wege in hun risicobeoordeling van de klant.

VBIN

De VBIN erkent het belang van een goed functionerend UBO-register en de verantwoordelijkheid van registratieplichtige partijen om daadwerkelijk tot registratie over te gaan. De VBIN voorziet echter ook een maatschappelijke impact indien er geen cliëntrelatie mag worden aangegaan met partijen waarvan de UBO's nog niet zijn ingeschreven, hoewel – nogmaals - dat niet uit de wettekst volgt.

Zeker gezien de bestaande problemen rondom het UBO-register is de VBIN van mening dat betaalinstanties in hun risico beoordeling kunnen meenemen dat een prospect nog niet staat in geschreven, maar dat dit geen belemmering is voor het aangaan van de zakelijke relatie, zeker indien het eigen onderzoek naar de UBO's van de prospect volledig is uitgevoerd.

Wel verwacht de VBIN dat de betaalinstanties de betreffende prospect informeren over deze wettelijke verplichting. Ook verwacht de VBIN dat de betaalinstanties het correct ingeschreven staan in het UBO-register in de toekomst zwaarder zullen meewegen in hun risicobeoordeling, zodra de grootste problemen rondom het UBO register opgelost zullen zijn. Uiteraard blijft de VBIN de ontwikkelingen hieromtrent volgen en haar leden adviseren.

Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven in gesprek te willen met de UBO-raad en de VBIN zal hierbij aanwezig zijn en haar standpunt desgewenst nader toelichten.

⁴ <https://images.transparencycdn.org/images/2021-Report-Access-denied-Availability-and-accessibility-of-beneficial-ownership-data-in-the-European-Union.pdf>

⁵ AMvB paragraaf 2.7 Vergoeding voor inzage en afschriften: "Deze vergoeding mag niet meer bedragen dan de administratieve kosten voor het beschikbaar stellen van de informatie, met inbegrip van de kosten voor het bijhouden en ontwikkelen van het register".